

Aanvraag proeftuin gemeente Groningen aardgasvrije wijken Paddepoel & Selwerd

Gemeente Groningen | Groningen geeft Energie | Juni 2018

1. Algemeen

Naam gemeente	:	Gemeente Groningen
Naam wijken	:	Paddepoel & Selwerd
Afbakening gebied	:	zie kaart

Toelichting: Paddepoel (zwart) en Selwerd (paars) zijn twee naast elkaar gelegen noordelijke stadswijken. Destijds met de wijk Vinkhuizen de *uitbreidingswijken* in de jaren zestig, begin jaren zeventig. Deze naoorlogse bouw kenmerkt zich door een stempelstructuur en een vrij monotone bouw (hoogbouw, portieketage en rijwoningen). Beide wijken lijken erg op elkaar. In deze wijken komt een warmtenet (WarmteStad). Hiermee wordt in 2019 gestart. Vanwege hetzelfde bouwjaar, dezelfde woningtypen en de aanleg van een warmtenet zien wij deze wijken in de proeftuinen aanpak als één gebied. Beide wijken staan bij de gemeente beter bekend als Stadsdeel Noord-West.

Aantal woningen in de wijk:

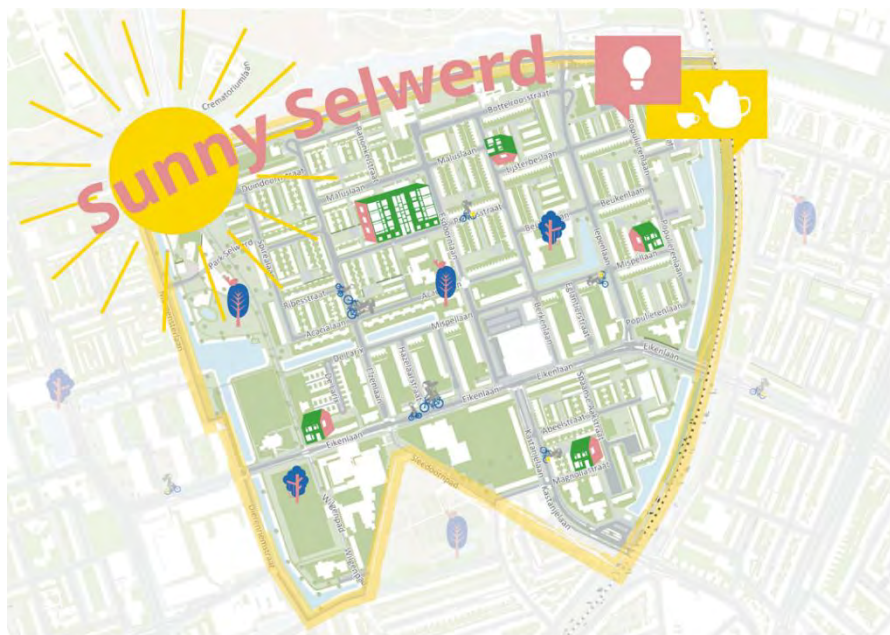
Paddepoel omvat circa 1,25 km² en heeft ongeveer 10.000 bewoners. Hier staan ruim **5000** woningen, bestaande uit grofweg een derde appartementen/flats, een derde portiek/etage woningen en een derde blokwoningen. Daarnaast is er een groot winkelcentrum en zijn er een aantal scholen voor lager en middelbaar onderwijs. Iets meer dan de helft van de woningen is corporatiebezit (waarvan het meeste in zuid). Ongeveer een kwart is particulier bezit en het overige kwart zijn wooneenheden van beleggers. In het midden van de wijk staat een groot winkelcentrum, en er zijn diverse scholen voor lager en middelbaar onderwijs. Verspreid door de wijk zijn verschillende

kleine kantorencomplexen en openbare gebouwen (wijkcentra, wijkpost stadsbeheer, etc.).

In Paddepoel zuid is afgelopen tien jaar een deel gesloopt om plaats te maken voor voornamelijk koophuizen en jongerenhuisvesting. In dit gedeelte zijn aardgasloze (all-electric (nul op de meter), houtpelletketel) nieuwbouw en renovatiewoningen.

Naar verwachting zal de wijkvernieuwing Paddepoel op korte termijn weer opgepakt worden.

Selwerd is kleiner met 0,83 km² oppervlakte en heeft circa 8.000 bewoners. In Selwerd komen ongeveer dezelfde woningtypen voor als in Paddepoel. Het gaat hierbij om ruim **4000** woningen. De 'bouwkundige situatie' is nagenoeg identiek. Alleen de bewoners van deze wijk hebben gemiddeld genomen een lager inkomen.

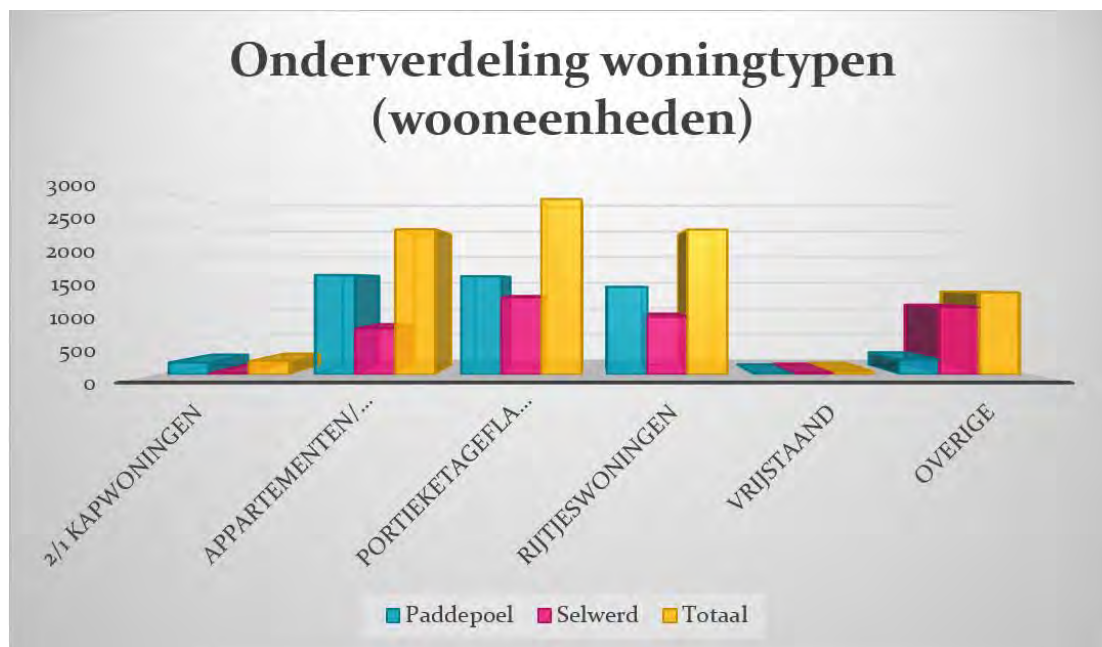
Een groot aantal wijkbewoners moet rondkomen van een minimum inkomen. De sociale problematiek in Selwerd is relatief hoog. Armoede, werkloosheid, eenzaamheid en gezondheidsproblemen zijn hier ten opzichte van andere wijken in Groningen meer aanwezig. De wijkvernieuwing die in Paddepoel Zuid is geweest heeft nog niet plaatsgevonden in Selwerd. Selwerd is één van de prioritaire wijkvernieuwing wijken in Groningen. Vorig jaar is dit proces opgestart.

Ook in Selwerd zijn verschillende scholen (lager en middelbaar onderwijs). Zwembad De Parrel is gevestigd in hetzelfde gebouw als de vensterschool en de openbare bibliotheek. Selwerd heeft een eigen kleine winkelcentrum met onder andere een Lidl, en een Albert Heijn.

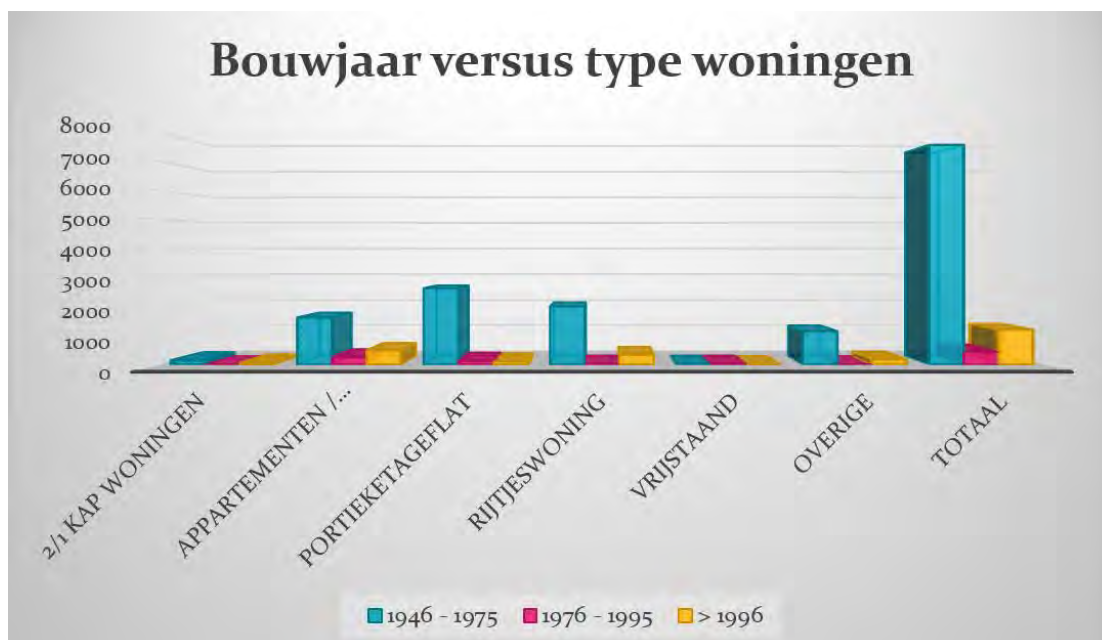
*In deze wijken zijn in totaal **6750** kleinverbruikers aansluitingen voor aardgas, waarvan **3850** in Paddepoel en **2900** in Selwerd.*

In onderstaande overzichten zijn de onderverdeling naar woningtype en bouwjaar weergegeven. Meer informatie kunt u vinden in de bijlage I en II van het bijgevoegde uitvoeringsplan.

Tabel woningtypen Paddepoel & Selwerd

Tabel woningtype versus bouwperiode

Aantal andere utiliteitsgebouwen in de wijk;

Utiliteit Paddepoel:

	<1945	1946-1975	1976-1995	>1996	TOTAAL
TOTAAL	0	883	48	66	997

Bron: CBS

Utiliteit Selwerd:

	<1945	1946-1975	1976-1995	>1996	Totaal
Aantal gebouwen	2	414	33	25	474

Bron: CBS

Totaal utiliteit op basis gebouwregister gemeente:

Paddepoel: 997[#] waarvan 415 bedrijven (voornamelijk MKB)

Selwerd: 474[#] waarvan 190 bedrijven (idem)

[#] inclusief overheid, onderwijs en zorg

De belangrijkste utiliteit wat betreft aardgasvrij maken zijn de winkelcentra in Paddepoel en Selwerd en de vele scholen (lager onderwijs, MBO) in het gebied. De Vensterschool, zwembad De Parrel en de openbare bibliotheek worden al op het warmtenet van WarmteStad aangesloten. Deze gebouwen hebben op dit moment een eigen collectieve warmtevoorziening. Ook een verzorgingstehuis in aanbouw in Selwerd krijgt een aansluiting op het warmtenet. In het gebied aanwezige gemeentelijke gebouwen worden door de gemeentelijke Gresco aangepakt met als doel in 2035 aardgasvrij en energieneutraal te zijn. Een aantal gebouwen krijgen een warmtenet aansluiting en een aantal worden all-electric. Speeltuin gebouw Paddepoel is al aardgasvrij en all-electric.

In de proeftuinen aanpak wordt extra aandacht besteed aan het aardgasvrij krijgen van de winkelcentra en de scholen. Met de meeste schoolbesturen in het gebied hebben wij in november 2017 een intentieverklaring energieneutrale scholen 2035 ondertekend. Onderzocht wordt op welke manier wij de gemeentelijke ESCO (Gresco) hiervoor kunnen gaan inzetten.

Informatie over gebouwtypen en bouwjaren van de aardgasvrij te maken bestaande gebouwen (zowel woningen als utiliteit);

De meeste gebouwen stammen uit de eind jaren '60, begin jaren '70 deze hebben de kenmerk dat zij destijds niet geïsoleerd zijn. Veelal in de jaren '80 zijn energie-besparende maatregelen getroffen en waarschijnlijk eind jaren '90 nog een keer. Met name woningen in bezit van particulieren hebben ten opzichte van andere wijken in Groningen een hoog gas verbruik. De mate van isolatie is matig. Ook elektraverbruik is hoger dan in vergelijkbare wijken elders in Groningen. (zie ook bijlagen I en II uit Uitvoeringsplan).

Uit onderzoeken door Quintel (met energietransitiemodel ETM *moses*) voor het maken van energietransitieplannen van deze wijken kwam een warmtenet als beste optie naar voren voor het aardgasvrij krijgen van onder andere de bestaande (particuliere) woningvoorraad. Daarbij is het verstandig om de isolatiegraad van de gebouwen op orde te hebben. Gestreefd moet worden naar minimaal 40 % besparing ten opzichte van huidig verbruik. Uit het onderzoek bleek verder dat daar waar mogelijk maximaal moet worden ingezet op zonnepanelen. Het elektriciteitsnet van Enexis in deze wijken heeft hiervoor voldoende capaciteit. Gedeelten van de wijken kunnen eventueel all-electric worden. Huidige elektranet van Enexis heeft onvoldoende capaciteit om de gehele wijk. [Uit rapportage: Quintel, Bevindingen energiemodel op wijkniveau Paddepoel Noord, Mei 2017] [Dit onderzoek kan op verzoek verstuurd worden. PC]

De flats in deze wijken kenmerken zich door de aanwezigheid van blokverwarmings-systemen. Enkele flats zijn in de loop der tijd voorzien van eigen aardgasketels. Al deze flats in Paddepoel en Selwerd krijgen een aansluiting op het warmtenet van WarmteStad. In de wijk Selwerd zijn ook bloksystemen aanwezig tussen portieketage-flats en tussen rijwoningen onderling. De centrale ketels van deze systemen worden vervangen door een warmtenet aansluiting.

WarmteStad heeft op dit moment contracten voor warmtelevering aan minimaal 1000 woningequivalenten in deze gebieden. Om deze klanten te bedienen moet voor begin 2020 de meeste gebouwen (met contract) aangesloten zijn. Dit zijn veelal panden van woningcorporaties en grote beleggers. Ook enkele gemeentelijke gebouwen worden aangesloten.

De voorziene alternatieve (duurzame) warmtevoorziening(en);

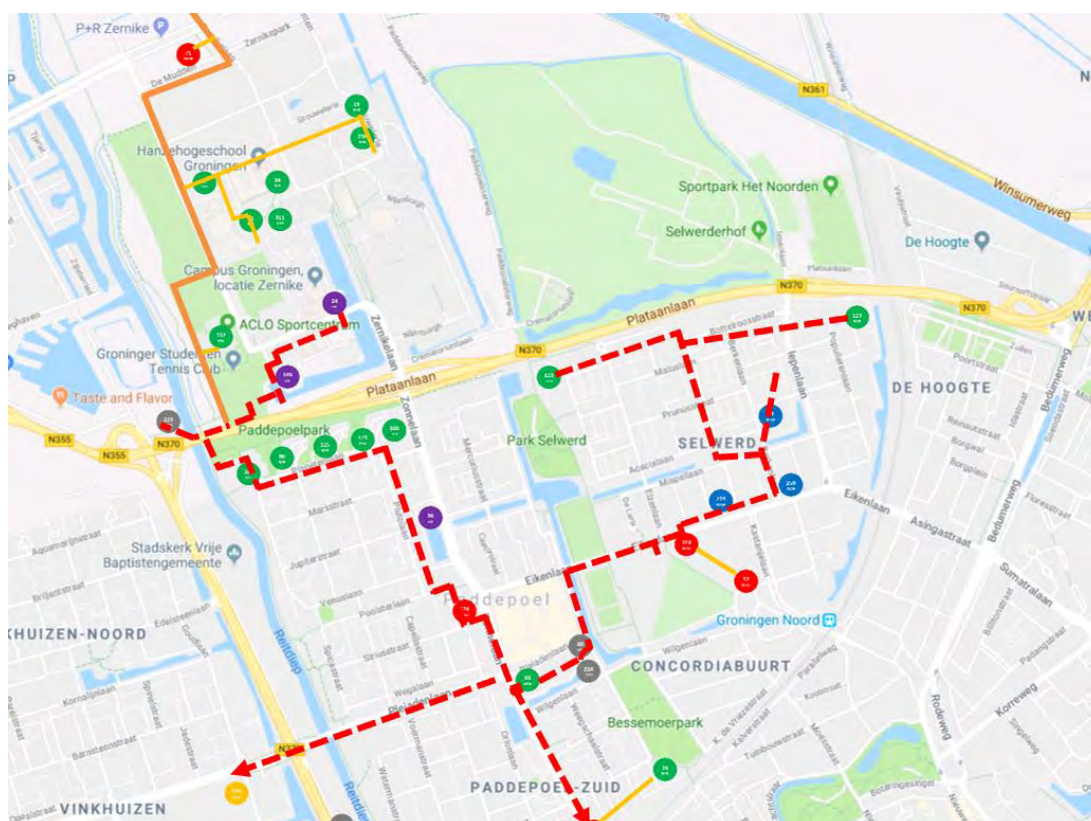
In basis wordt voor de proeftuinen gekeken naar aansluiten van alle woningen en utiliteit op het aanstaande warmtenet. Wanneer dit niet mogelijk is of betreffende huiseigenaren niet willen (aansluiten is namelijk niet verplicht!) dan kan gekeken worden naar een all-electric concept. Vanuit de proeftuinen aanpak is een kleine (subsidie) bijdrage beschikbaar. Deze is niet kostendekkend en ook niet voldoende voor het afdekken van een mogelijke onrendabele top. (Gemiddelde investering all electric jaren '60 woning is circa € 50.000 en hiervan is ongeveer 80 % haalbaar te financieren.)

De gemeente Groningen is terughoudend in het gebruik van luchtwarmte-pompsystemen in bestaande bouw. De buitenunit dient goed ruimtelijk ingepast te worden en het systeem mag geen geluidsoverlast veroorzaken.

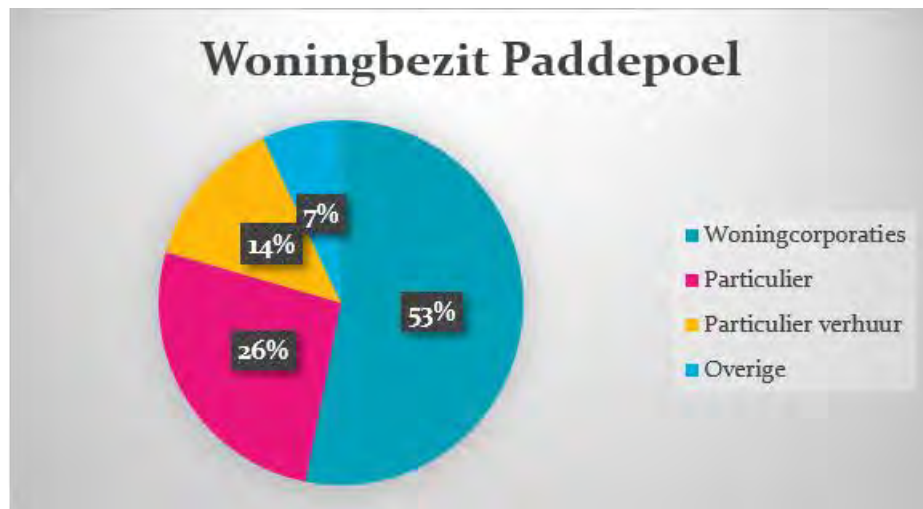
Uit onderzoek van Quintell blijkt en in samenspraak met de Gasunie en Enexis volgt dat groen gas een mogelijkheid is, alleen ten aanzien van de verwachte schaarste aan groen gas in de toekomst en de huidige productieniveau's in de regio lijkt het ons verstandig om al het groene / bio gas wat er is in te zetten voor de historische binnenstad. Een scenario met verwarming op basis van waterstof (grijs, blauw, groen) wordt op dit moment niet haalbaar geacht.

Het warmtesysteem van WarmteStad wordt tijdelijk gevoed door een warmtekrachtkoppeling (WKK) op groen gas. Over ongeveer 2 jaar zal een alternatieve bron op basis van restwarmte datacentrum en/of zonnewarmte de productie van warmte gaan overnemen. Daarmee bijna 100 % hernieuwbare warmte voor het warmtenet. De elektriciteit van eventueel noodzakelijke elektrische warmtepompen komt van nieuwe zonneparken die binnen een straal van 10 kilometer rondom Zernike liggen.

Figuur: Geplande hoofdinfrastructuur warmtenet Paddepoel en Selwerd (aanleg 2019)

Onderverdeling koop-, huurwoningen en andere gebouwen;

Contactgegevens contactpersonen gemeente

- [REDACTED], projectmanager Energie, [REDACTED]@ groningen.nl, tel. [REDACTED]
- [REDACTED], wijkenergieprojectleider, [REDACTED]@ groningen.nl, tel. [REDACTED];
- [REDACTED], programmamanager Energie, [REDACTED]@ groningen.nl, tel. [REDACTED].

Uitvoeringsplan

KORTE SAMENVATTING

Aanpak

Dit plan is een aanvulling op alle al bestaande (wijkenergie)plannen in Selwerd en Paddepoel. In deze wijken zijn wij al geruime tijd bezig met de energietransitie. Doel van de proeftuin aanpak is om te gaan versnellen en om nu aanwezige knelpunten weg te halen. Het gaat hierbij om aardgasvrij (lees: weghalen aardgasaansluiting) en niet om de gemeentelijke doelstelling energieneutraal in 2035. Eén van de knelpunten is het feit dat WarmteStad individuele woningen vooralsnog vanwege te hoge kosten (niet kostendekkend) niet kan aansluiten. Zie hieronder.

De kernaanpak draait om de geplande aanleg van een warmtenet in Paddepoel en Selwerd. Dit warmtenet wordt aangelegd voor de nu al gecontracteerde hoogbouw van vooral woningcorporaties en grote beleggers. In deze proeftuin gaan we, mede op verzoek van de buurtbewoners, maar ook door de uitkomsten van de energietransitieplannen proberen om alle gebouwen in de nabijheid van het warmtenet te laten aansluiten. We hebben het hier over een verdere verdichting van het warmtenet. WarmteStad heeft dit tot nu toe niet kunnen meenemen in hun uitwerking. De voornaamste reden hiervoor was, en is dat de aansluitkosten van kleine gebouwen op een warmtenet een aanzienlijke onrendabele top hebben. Kortom de werkelijke aansluitkosten zijn hoger dan dat er wettelijk gezien (vanuit Warmtewet) gevraagd mogen worden. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat aansluiting op een warmtenet voor een huishouden niet meer mag kosten dan wanneer hetzelfde gezin een nieuwe cv-ketel koopt en laat installeren. Want een cv-ketel is op dit moment het handelingsalternatief voor een huishouden. (Er is geen wet die bewoners verplicht aan te sluiten op een warmtenet).

[WarmteStad is een gezamenlijk initiatief van het Waterbedrijf Groningen en de gemeente Groningen, beide zijn 50 % eigenaar. WarmteStad staat voor een betaalbare (sociale) en duurzame warmtevoorziening.]

Om onder andere de vele één(gezins)rijwoningen en de portieketage woningen in beide wijken op het warmtenet aan te sluiten zijn extra financiële middelen noodzakelijk. Daarvoor is een subsidie nodig. Met een bijdrage vanuit de proeftuinen is dit nu haalbaar.

Naast aansluiten op warmtenet zijn ook het weghalen van bestaande kookgas aansluitingen voor gebouwen met blokverwarmingssystemen punt van aandacht. Wanneer de blokverwarmingssystemen worden vervangen door aansluiting op het warmtenet dan zullen de kookgasaansluitingen in veel gevallen blijven bestaan. Woningcorporaties willen en kunnen hier niet extra in investeren. Tevens zal de mogelijkheid geboden worden voor de ondersteuning van een individuele keuze voor een all electric systeem. Ook zal de buurtwarmte coöperatie in oprichting net zoals het traditionele warmtenet (WarmteStad) ondersteund kunnen worden met een bijdrage in de onrendabele kosten.

Scholen, instellingen, ondernemers en verenigingen van eigenaren worden ten slotte geholpen om een afgewogen keuze te maken in hun uitwerking van aardgasvrij. Tenslotte worden innovatieve pilots (voorbeeldwoningen) en een drietal voorbeeldwoningen ondersteund.

Uiteindelijk verwachten wij minimaal 1000 woningequivalenten van het aardgas af te krijgen met de bijdrage vanuit de proeftuinen. Ten aanzien van deze aanvraag (en kostendoorrekening) hebben wij gerekend met een minimale opgave van 500 woningen.

Welke werkzaamheden of activiteiten van het uitvoeringsplan zijn al in uitvoering?

Zoals al eerder genoemd wordt in beide wijken al enige tijd samen met de bewoners en organisaties gewerkt aan de energietransitie. Aardgasvrij is hier een thema in. Van beide wijken zijn wijkenergieplannen gemaakt en deze worden onder begeleiding van een wijkprojectleider van de gemeente uitgevoerd. Op dit moment gaat het om kleine acties zoals het plaatsen van zonnepanelen. De wijk Paddepoel is bijvoorbeeld bezig met een wijkwindmolen. Bewoners kunnen via kopen 'aandelen' eigenaar worden van een deel van de windmolen. De woningcorporaties zijn hier en daar al gestart met het renoveren van panden in afwachting van de komst van het warmtenet.

Woningcorporaties Lefier heeft enkele portieketagewoningen omgebouwd tot all-electric nul op de meter woningen en in Paddepoel Zuid zijn nul op de meter nieuwbouwwoningen (zonder aardgasaansluiting) gebouwd. In beide wijken zijn dus al veel activiteiten en zijn de bewoners met energietransitie bezig. Een bijzonderheid om te vermelden zijn energiecoaches in de wijk Selwerd. Dit zijn vrijwilligers uit de wijk die opgeleid zijn tot energiecoach. Zij begeleiden vooral sociale minimaal om hun helpen energie te besparen.

Wij verwachten doordat er in de wijken al veel gebeurt, dat de volgende stap het aardgasvrij maken van deze wijken wordt geaccepteerd, en in nauwe samenwerking met de wijkbewoners kan worden uitgevoerd.

Planning ten aanzien van het jaar waarin woningen van het aardgas af zijn;

Direct na de aanleg van het warmtenet eind 2019, begin 2020 zullen de eerste woningen van het aardgas af zijn. Hiervoor heeft WarmteStad al afspraken met woningcorporaties en beleggers gemaakt. Ook nu worden al projecten aardgasvrij doordat er mobiele units (houtpelletsysteem) geplaatst worden die deze gebouwen van hernieuwbare warmte voorzien. Daarnaast is bij een nieuwbouwcomplex een houtpelletsysteem geïntegreerd. Deze kan omliggende gebouwen van warmte gaan voorzien. Dit in afwachting tot komst warmtenet. Direct na subsidiebeschikking wordt gestart met een publieksproces om ook individuele woonhuizen te kunnen aansluiten. Een aantal huiseigenaren hebben aangegeven, om binnen voorwaarden, te willen aansluiten. Gesprekken met overige gebouweigenaren zijn in het wijkproces al opgestart.

Kortom er wordt nu al gewerkt aan het aardgasvrij maken van de wijk. Enkele wooncomplexen zijn nu al aardgasvrij. **Eind 2019** zullen de eerste bestaande complexen, woningen door de komst van het warmtenet aardgasvrij zijn. Vanaf 2019 zal dit een structureel karakter gaan krijgen. Doel is om in 2022 minimaal 2500 woningen aardgasvrij te hebben. Voor 2035 dient de gehele wijk aardgasvrij te zijn.

Hoe is de aanpak ingebed in de gemeentelijke en regionale planvorming zoals een gemeentelijk warmteplan, een regionale energie en klimaatstrategie en /of gemeentelijk omgevingsvisie;

De door ons (met Quintel ETM model) gemaakte energietransitieplannen (inclusief warmtetransitieplannen) van de deze wijken worden meegenomen in de uitwerking van de omgevingsvisie. Het idee is om met input van alle wijk plannen een energieomgevingsplan te maken. Het bureau Rho heeft samen met de gemeente voor energie de eerste contouren in het kader van de Omgevingswet op papier gezet. Paddepoel Noord was daarin het voorbeeld. Met omgevingswaarden en een programmatische aanpak rondom het thema energie denken wij de energietransitie een juiste plaats te kunnen geven binnen de kaders van de Omgevingswet. De omgevingsvisie (met veel energithema's) heeft onlangs ter inzage gelegen.

In 2012 heeft de gemeente reeds een warmtevisie (Groningen duurzaam warm) vastgesteld ook hebben wij een visie op de ondergrond (Stad verdiept). De gemeente Groningen heeft een eigen uitvoeringsprogramma rondom energie (Groningen geeft Energie). Na de verkiezingen in november en met een nieuw collegeakkoord in handen wordt een nieuw 4 jarig uitvoeringsprogramma gemaakt. De onderwerpen aardgasvrij, energietransitie en energie-neutraal komen daar zeker in voor.

De gemeente Groningen is samen met de provincie gestart met het opstellen van een Regionale Energie Strategie (RES). Twee jaar geleden hebben wij in het kader van de Internationale Architectuur Biënale al een regionale strategie opgesteld genaamd "Nordic City". Dit was een samenwerking van de gemeente Groningen met alle aardbevingsgemeenten. De RES gaat over de gehele provincie.

Wijze waarop het aardgasvrij maken van de wijk verbonden is met verbetering woon- en leefomgeving en andere opgaven in de wijk;

In de wijk Selwerd maakt aardgasvrij maken integraal onderdeel uit van de wijkvernieuwingsopgave. Niet alleen energie maar ook maatschappelijke, sociale opgaven spelen daarin een hoofdrol. In Paddepoel wordt op korte termijn de wijkvernieuwing ook weer opgepakt. De huidige werkwijze in Paddepoel zal dan opgaan in de wijkvernieuwingsopgave.

Aannemelijkheid van de volledige verduurzaming op termijn van de alternatieve warmtevoorziening.

Op dit moment is aansluiten van bestaande gebouwen op een nieuw (aan te leggen) warmtenet niet verplicht. Vanwege de regels in de warmtewet en het moeten vervangen van de blokverwarmingsketels hebben de woningcorporaties contracten afgesloten voor levering van warmte vanuit het warmtenet. Alle overige woningen, gebouwen in het gebied moeten één voor één ‘verleid’ worden om aan te haken. Daarbij zijn voor veel (particuliere) rijwoningen en een groot aantal portieketageflats de aansluitkosten veel hoger dan wat volgens de Warmtewet gevraagd mag worden. Oftewel er is hier sprake van een onrendabele top voor WarmteStad. Des te minder aansluitingen en des te verder een aansluiting van de hoofdinfrastructuur ligt des te hoger zijn de aansluitkosten. Deze kosten variëren tussen de €3.000 (nabij hoofdnet) en € 7.000 (op ca. 300 meter van hoofdnet) per aansluiting. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat 80 % van de betreffende woningen worden aangesloten. WarmteStad mag een bedrag tussen de € 1.000 (nabij hoofdnet) tot € 1.800 (op afstand) in rekening brengen als aansluitkosten. Dit komt ongeveer overeen met de kosten wanneer er een HR-ketel wordt gekocht en wordt geïnstalleerd. Het weghalen van de aardgasaansluiting kost € 600 en om elektrisch te kunnen koken (en de meterkast aan te passen) is nog eens gemiddeld € 1.000 nodig.

Daarmee zijn voor het aansluiten van een bestaande woning op het warmtenet tussen de € 4.000 en € 8.000 onrendabele kosten die vanuit de bijdrage proeftuinen moet worden gedekt. WarmteStad zal proberen deze onrendabele kosten te beperken. Er wordt onder andere gekeken naar andere manieren om woningen aan te sluiten. Bijvoorbeeld via de kruipruimten, via de zolder of via een buizensysteem langs de dakgoot. Wanneer de onrendabele kosten beperkt kunnen worden dan kunnen meer woningen aangesloten worden. Het is duidelijk dat de maximale bedragen genoemd in de Warmtewet nooit dekkend zullen zijn bij bestaande bouw.

Betrokkenheid partijen, draagvlak en leerelementen

Betrokkenheid en inzet woningcorporatie, netbeheerder, energieleverancier, bedrijfsleven en eventueel andere partijen;

In de wijk Paddepoel hebben wij een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met een groot aantal partijen (zie bijlage III uitvoeringsplan). In Selwerd wordt de wijkvernieuwingsaanpak samen met de woningcorporaties uitgevoerd. Met de woningcorporaties hebben wij afspraken over een verder verduurzaming van hun woningvoorraad. In de wijken Paddepoel en Selwerd hebben de woningcorporaties hun vastgoedplanningen en investeringen aangepast naar aanleiding van komst warmtenet en de aanstaande wijkvernieuwing. Netwerkbedrijf Enexis en dochter Enpuls zijn betrokken bij de plannen. Vanuit Enpuls maar ook vanuit Buurkracht wordt extra capaciteit op deze wijken ingezet. Plaatselijke ondernemers werken daar waar mogelijk mee. Zo heeft een uitvaart ondernemer uit Selwerd gekozen voor een aardgasloos crematorium en uitvaartcentrum (helaas nu buiten Selwerd). Plaatselijke ondernemers worden daar waar mogelijk in projecten ingezet en zijn soms trekker van deelprojecten. In Paddepoel en Selwerd zijn veel partijen betrokken. Naast adviseurs hebben wij het ook over de energiecoöperatie Grunneger Power en de natuur en milieufederatie. Ook architectenbureaus (KAW) en stedenbouwkundigen zijn bij de plannen in de wijken betrokken.

Organisatie van betrokkenheid en draagvlak bij bewoners, bedrijven en andere stakeholders

Wij denken dat wij op dit moment goede draagvlak hebben voor de stap richting aardgasvrij. Er is een grote mate van betrokkenheid en bewoners, ondernemers zijn zelf ook bereidt om actie te ondernemen.

Wat volgens de gemeente en betrokken stakeholders de belangrijkste leerelementen van de aanpak zijn

Met de keukentafel gesprekken in het begin hebben wij goede ervaringen opgedaan. Met de proeftuinen aanpak proberen wij uit te vinden hoe woningeigenaren zonder dwang en dus op basis van vrijwilligheid bereid zijn om afstand te doen van hun aardgasaansluitingen en in plaats daarvan warmte krijgen via een warmtenet of een eigen all-electric systeem. Daarnaast willen wij kijken op welke innovatieve manier woningen eenvoudiger en dus kosten effectiever aangesloten kunnen worden aan een warmtenet. Waarom en hoe zijn voor ons belangrijke vragen en als daar een antwoordt op te geven is dan zal dit gaan helpen in een verdere uitrol.

Financiën

De gevraagde totale bijdrage in euro's;

In onderstaande tabel is een overzicht van uitgaven (en vraag) weergegeven.

OVERZICHTSTABEL

	Aantal	Bedrag (€)	Totaal (€)	Toelichting
Actie				
Bestaande woningen op het warmtenet	500-1000	4.000 – 8.000	4.000.000 (max.)	Dit is onrendabele top + verwijderen aardgasaansluiting en overgaan op elektrisch koken inclusief coördinatie
Verwijderen kookgas aansluiting	300	1.500	450.000 (max)	Weghalen gasaansluiting, verandering meterkast en bijdrage inductie en pannen
Bijdrage all-electric (NOM)	20	5.000	100.000 (max.)	Premie aardgasvrij en zelfvoorzienend
Voorbeeldwoningen	3	20.000	60.000 (max)	Ook een bijdrage vanuit innovatieve bouwers noodzakelijk
Ondernemers	--	50.000	50.000 (max)	Bijdrage in onderzoek en aansluitkosten warmtenet
Scholen, instellingen	--	50.000	50.000 (max)	Idem
VVE	--	75.000	75.000 (max)	Idem
Innovatie	20	5.000	100.000 (max)	€ 5.000 per woning, innovatie is gericht op aardgasvrij
Totaal			4.825.000#	

In bovenstaande bedragen is standaard 10 % opgenomen nodig voor organisatie, communicatie & campagne, administratie, afhandeling bijdragen, post, organiseren bijeenkomsten, inhuur derden etc. Wij stellen vanuit het programma Groningen geeft Energie een wijkprojectleider met ondersteuning beschikbaar. Vanuit de samenwerkingsovereenkomst zijn uit de verschillende organisaties medewerkers beschikbaar. Deze kosten drukken niet op de proeftuinen aanpak. Daar waar mogelijk wordt social return meegenomen. Dit volgens de voorwaarden van de gemeente Groningen op dit vlak.

Wij vragen om een bijdrage van € 4.825.000,- . (Dit is voor minimaal 500 woningen waarvan de huidige aardgasaansluiting zal worden weggehaald. Dit zijn extra woningen naast de huidige contracten van Warmtestad met woningcorporaties en beleggers.)

Vanuit de gemeente worden de wijkprojectleiders en wijkprojectteam ingezet. De inzet van een frontoffice en een back office en alle gemaakte afspraken (en te maken kosten) met samenwerkende partijen zoals Groningen Woont Slim, Grunneger Power, Paddepoel Energiek, Buurkracht etc. worden voor de proeftuinen aanpak in de periode 2018 -2022 ingezet. Hierbij gaat het om een eigen gemeentelijke bijdrage van ruim € 1.500.000,- Ook inzet Gresco en noodzakelijke financieringen komen voor rekening van de gemeente. De investering van WarmteStad in deze wijken ligt globaal tussen de 20 en 30 miljoen euro (afhankelijk van fasering en inclusief warmteproductie).

Toelichting op gevraagde rijksbijdrage:

Zoals al aangegeven wordt een groot deel van de gevraagde bijdrage gebruikt voor het wegnemen van een onrendabele top ten aanzien van individuele warmtenet aansluitingen en kookgas aansluitingen. De werkelijke (subsidie) bijdrage zal worden vastgesteld op basis van berekeningen door onder andere WarmteStad van de onrendabele top. Deze onrendabele top wordt voor ons door een onafhankelijke deskundige getoetst en indien akkoord dan kan een bijdrage worden toegekend. Hierbij wordt gestreefd naar een zo kosteneffectieve invulling om op die wijze meer woningen aan het warmtenet te krijgen. Woningen met een onrendabele top boven de € 8.000 worden nu niet meegenomen. Hiervoor moet iets anders bedacht worden.

Bewoners moeten een eigen bijdrage betalen. Isoleren en opwekken eigen energie worden door ons gestimuleerd. Daarvoor willen wij een laagdrempelige leningsstructuur beschikbaar stellen. Eerst op basis van huidige mogelijkheden maar in de nabije toekomst op basis van een woning gebonden lening. Vanuit de gemeente vinden dat iedereen in aanmerking moet komen. Wanneer financiële middelen daarin een obstakel zijn dan gaan wij maatwerk toepassen. Daarbij kan gedacht worden aan inzet van de gemeentelijke energysaving company (Gresco).

Uit de tabel valt op te maken dat er BTW plichtige onderdelen (zoals onderzoeken en inhuur externe krachten) zijn. Op dit moment is een exact bedrag niet te geven. Na afronding van het project kan daar inzicht in gegeven worden en dan bestaat een mogelijkheid tot eventuele verrekening.

Het hoofddoel van onze aanpak is om uit te vinden op welke manier gekomen kan worden naar een voor een ieder betaalbare manier om in bestaande bouw aangesloten te kunnen worden op een warmtenet. Voor bestaande individuele bouw is op groter afstand tot een warmtenet geen haalbare betaalbare warmtelevering te garanderen. En kunnen bestaande aardgasaansluitingen verdwijnen. Door de schaal van aanpak, nieuwe werkwijzen en materialen (innovatie) en afspraken met Enexis denken wij in de toekomst de onrendabele top fors te kunnen verlagen. Een traditionele aanpak zoals die nu door veel warmtebedrijven gehanteerd wordt zal zonder subsidie voor veel doelgroepen onmogelijk maken om aan te sluiten op een warmtenet.

Uitvoeringsplan

Zie bijlage. Het uitvoeringsplan heeft zelf drie bijlagen (I, II en III).